EVROPSKÁ
KOMISE

Ve Štrasburku dne 17.12.2024
COM(2024) 704 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

týkající se hospodářské politiky eurozóny

{SWD(2024) 704 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

týkající se hospodářské politiky eurozóny

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 136 ve spojení s čl. 121 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97[1], a zejména na čl. 3 odst. 3 písm. a) uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Euroskupina vydala dne 4. listopadu 2024 prohlášení, v němž zdůraznila potřebu naléhavých opatření k řešení zaostávající produktivity, inovací a konkurenceschopnosti Unie prostřednictvím ambiciózních investic a strukturálních reforem. Tuto výzvu k akci následně podpořila i Evropská rada, která dne 8. listopadu vydala prohlášení. Prohlášení Euroskupiny a prohlášení Evropské rady odrážejí obecné závěry Draghiho zprávy a Lettovy zprávy[3][4] a dokládají společné chápání výzev a příležitostí, kterým ekonomika Unie čelí. Poskytují kontext pro provádění nového rámce správy ekonomických záležitostí (dále jen „rámec“), který vstoupil v platnost dne 30. dubna 2024. Cílem tohoto rámce je zajistit udržitelnost veřejného dluhu a podporovat udržitelný růst podporující začlenění prostřednictvím reforem a prioritních investic. Střednědobé plány, které členské státy předložily k dnešnímu dni, kladou důraz na reformy a investice zaměřené na zlepšení konkurenceschopnosti. Rámec uznává úlohu doporučení Rady týkajícího se hospodářské politiky eurozóny, které je součástí evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik, při poskytování hodnocení makroekonomické politiky eurozóny včetně hodnocení fiskálních i nefiskálních aspektů. Toto doporučení zdůrazňuje klíčové makrostrukturální i institucionální problémy, priority a doporučení, které jsou určeny společně eurozóně

[1] Úř. věst. L 1263, 30.4.2024, s. 1.
[2] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] „Mnohem více než jen trh“, duben 2024 (Lettova zpráva).
[4] „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti, část A a B“, září 2024 (Draghiho zpráva).

jako celku a jejím členským státům, a poskytuje tím platformu pro politickou diskusi o oblastech společného zájmu členských států eurozóny.

(2) Eurozóna prokázala pozoruhodnou makroekonomickou odolnost a zvládla rychlou dezinflaci s minimálním dopadem na zaměstnanost. K tomuto pozitivnímu výsledku přispěla také schopnost eurozóny absorbovat šoky a zotavit se, jak je patrné z její reakce na krizi COVID-19 a energetickou krizi. Tato odolnost je do značné míry důsledkem včasné politické reakce Unie včetně Evropské centrální banky (ECB), a členských států, která pomohla zmírnit dopady závažných krizí na ekonomiku. Zásadní fiskální prostor, který umožnil účinnou fiskální reakci, poskytla eurozóně v tomto ohledu zdravá fiskální situace v několika členských státech v roce 2019, rychlá aktivace obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu a nové nástroje Unie, jako jsou NextGenerationEU a SURE_společně s víceletým finančním rámcem (dále jen „VFR“). Odolnost eurozóny v posledním desetiletí posílila rovněž její strukturální transformace. Trhy práce se staly pružnějšími a finanční systémy prokázaly mnohem větší odolnost než během globální finanční krize. Soukromá spotřeba v období po skončení pandemie COVID-19 těžila ze silného trhu práce a transferů řízených politickou reakcí, ačkoli míra úspor zůstala i nadále vysoká. Veřejné investice byly podpořeny Nástrojem pro oživení a odolnost (RRF) a dalšími fondy Unie. Soukromé investice byly mnohem méně dynamické, zejména od roku 2022 v kontextu zpřísňujících se finančních podmínek a rozsáhlé globální makroekonomické nejistoty. Příspěvek čistého vývozu k růstu HDP však byl mírně kladný v důsledku slabé dynamiky dovozu, zatímco vývoz byl v poslední době ovlivněn rostoucí roztříštěností a omezeními obchodu. Do budoucna se očekává, že růst reálného HDP, který v roce 2023 dosáhl 0,4 %, zůstane v roce 2024 i nadále utlumený na úrovni přibližně 0,8 %, ale v roce 2025 se zvýší na 1,3 % a v roce 2026 na 1,6 %. V letech 2025 a 2026 se očekává zrychlení činnosti v důsledku silnější soukromé spotřeby díky trvalému, i když pomalejšímu růstu reálných mezd a zaměstnanosti. V příštích dvou letech se očekává pozvolnější nárůst celkových investic podpořený silnými veřejnými investicemi financovanými členskými státy i EU, přičemž dle předpokladu by mělo dojít k oživení zahraniční poptávky, které podpoří vývoz.

(3) Celková inflace se v důsledku energetické krize vyšplhala na vysokou úroveň (v říjnu 2022 dosáhla vrcholné hodnoty 10,6 % oproti průměru eurozóny), ale v roce 2025 by měla dle předpokladu poklesnout na 2,1 % a v roce 2026 se dále snížit na 1,9 %. Inflační diferenciály v eurozóně, které se v roce 2022 zvýšily, se mezitím také snížily a očekává se, že se budou i nadále blížit historickým průměrům. Proces dezinflace do značné míry odráží odeznívání vnějších vlivů, které v posledních třech letech vedly k výraznému nárůstu cen energií, potravin a služeb. Ukazuje také dopad rozhodných politických opatření, která provedla ECB. ECB v reakci na počáteční prudký nárůst inflace provedla sérii zvýšení úrokových sazeb a začala ukončovat své nákupy aktiv s cílem udržet inflační očekávání na ukotvené úrovni a omezit růst cen. Ačkoli se míra restrikce měnové politiky v poslední době zmírňuje, očekává se, že úrokové sazby zůstanou dostatečně restriktivní tak dlouho, dokud to bude nutné pro zajištění návratu inflace ke střednědobému cíli ECB ve výši 2 %.

(4) Trhy práce zůstaly v roce 2024 navzdory slábnutí hospodářské činnosti i nadále silné. Zaměstnanost v eurozóně se od konce roku 2022 do poloviny roku 2024 zvýšila o 3 miliony a počet pracovních míst dosáhl rekordní hodnoty. Dochází k výraznému růstu zaměstnanosti napříč věkovými skupinami, pohlavími i úrovněmi dosaženého vzdělání. Zvýšila se rovněž účast na trhu práce, která v roce 2024 dosáhla nového maxima, ačkoli zde dosud přetrvávají problémy pro ženy, mladší a starší pracovníky,

Rómy a osoby se zdravotním postižením. Stejně jako mnoho dalších vyspělých ekonomik i eurozóna těžila z velkého přílivu migrantů, mimo jiné z Ukrajiny a dalších oblastí, který přispěl k nabídce pracovních sil a pomohl snížit jejich nedostatek v některých odvětvích. Míra nezaměstnanosti v eurozóně se v říjnu 2024 stabilizovala na historicky nejnižší úrovni 6,3 %. Rostoucí trend nedostatku pracovních sil a dovedností, který je způsoben úbytkem obyvatelstva v produktivním věku a poptávkou po nových dovednostech a který je ještě znásoben rychlým zotavením z recese způsobené pandemií, se v poslední době poněkud snížil, avšak v mnoha odvětvích i nadále přetrvává značný nedostatek pracovních sil. K výrazné poptávce po pracovní síle přispívají i vysoké zisky podniků a dynamika rozvahy. Podíl podniků, které uvádějí, že pracovní síla je faktorem omezujícím jejich výrobu, a míra volných pracovních míst se v poslední době oproti historickým maximům snížily, přesto však zůstávají i nadále vysoké a převyšují úrovně dosahované před pandemií.

(5) V letech 2023 a 2024 vzrostly zvýšily nominální mzdy v důsledku vysoké inflace a napjaté situace na trhu práce. Ve druhém čtvrtletí roku 2024 vzrostly nominální náhrady na jednoho zaměstnance oproti stejnému období roku 2023 o 4,5 % (průměr eurozóny), což je o něco nižší tempo než v roce 2023. Prognóza Komise z podzimu 2024 odhaduje silný růst nominálních mezd v roce 2024, přičemž v roce 2025 očekává jeho zpomalení. U reálných mezd, které v roce 2022 a v první polovině roku 2023 klesaly, nastalo ve třetím čtvrtletí roku 2023 oživení. Zvýšení podílu zisku v posledních letech a jeho následný pokles naznačují, že podniky absorbují růst mezd snižováním ziskových rozpětí namísto zvyšování cen. Pokračující postupné ozdravování reálných mezd proto do značné míry odráží dynamiku dohánění a jeví se jako konzistentní, přičemž došlo k návratu ke dvouprocentnímu střednědobému inflačnímu cíli a inflační očekávání jsou dobře ukotvená. Příjmy na nejnižší úrovni distribuce příjmů byly v posledním roce podpořeny jak vládními převody, tak zvyšováním minimální mzdy. Je však třeba vyvinout další úsilí na podporu přiměřených mezd a kvalitních pracovních míst, neboť riziko chudoby zůstává pouze nepatrně nižší než v roce 2019 a finanční tíseň pracovníků zůstává po zvýšení během energetické krize nadále vysoká, a to jak u domácností s nejnižším příjmem, tak u domácností s nižším středním příjmem.

(6) Eurozóna se potýká s dlouhodobými strukturálními problémy včetně stagnující produktivity, omezených inovací a omezeného šíření digitálních technologií, vysokých cen energií a administrativní zátěže, které ovlivňují její konkurenceschopnost. Růst celkové produktivity výrobních faktorů – ukazatel produktivity, který odhlíží od nárůstu zaměstnanosti a kapitálu – v posledních desetiletích stagnoval více než v jiných srovnatelných mezinárodních regionech, například Spojených státech, což vyvolává obavy o schopnost eurozóny udržet si konkurenceschopnost v globálním prostředí, které se vyznačuje rychlými technologickými změnami. Řešení těchto problémů vyžaduje mnohostranný přístup, který zahrnuje urychlení inovací a rozvoje pokročilých digitálních a čistých technologií a infrastruktur včetně podpory přizpůsobování obchodních modelů a řešení nedostatku dovedností, a v případě nutnosti i zlepšení přístupu k digitální infrastruktuře. Klíčový význam má rovněž i nadále usnadňování šíření inovací napříč odvětvími a podniky, zvyšování kvalifikace pracovní síly, zejména zelených a digitálních dovedností, snižování administrativní zátěže a prohlubování jednotného trhu za současné integrace kapitálových trhů Unie. Vyšší ceny energií než u mezinárodních protějšků navíc snižují nákladovou konkurenceschopnost některých odvětví. To znamená nevýhodu pro podniky, zejména pokud jde o energeticky náročná odvětví závislá na ropě a plynu.

(7) Unie vyniká na celosvětové úrovni v oblasti základního výzkumu a úroveň jejích veřejných výdajů na výzkum a vývoj je srovnatelná s jejími konkurenty, zaostává však v aplikovaném výzkumu a v jeho přeměňování na výrobky uváděné na trh, zejména v oblasti špičkových digitálních inovací. Je nanejvýš důležité, aby eurozóna ani Unie nezaostávaly za ostatními velkými ekonomikami v oblasti současných inovačních trendů včetně ekologické transformace, digitalizace, umělé inteligence (AI), polovodičů a kvantové výpočetní techniky, vesmíru a biotechnologií. Zásadní význam pro posílení technologické suverenity a odolnosti EU a zachování naší otevřené strategické autonomie má rozvoj kapacit v oblasti strategických digitálních technologií vzhledem k jejich rostoucímu významu, jakož i využívání našich silných stránek. Překážky bránící mobilitě znalostí a talentů mezi evropskými zeměmi mohou navíc bránit plnému využití potenciálu Unie v oblasti inovací, produktivity a konkurenceschopnosti. Zvyšování produktivity bude vyžadovat zrychlení inovací a posílení investic do výzkumu a vývoje zejména v soukromém sektoru, a to i prostřednictvím dostatečných a dobře nastavených veřejných investic do výzkumu a vývoje, které mohou podpořit úsilí soukromého sektoru v této oblasti. Vzhledem k tomu, že ekonomiky čelí tlakům rychlých technologických změn, staly se naprostou nezbytností investice do lidského kapitálu. Přestože se v Evropě celkově zlepšuje úroveň terciárního vzdělávání, dochází ke znepokojivému poklesu úrovně základních dovedností u mladších lidí a k příliš omezenému pokroku v účasti dospělých na učení, což brzdí výsledky vzdělávání a růst produktivity v blízké budoucnosti. Souběžná transformace směrem k digitalizaci a ekologizaci navíc vyžaduje rozvoj nových dovedností od základních až po pokročilejší a specializované. To vše je třeba řešit cílenými iniciativami v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Upřednostňováním vzdělávání, odborné přípravy a rozvoje dovedností může Unie podpořit inovace, produktivitu a konkurenceschopnost.

(8) Podniky v Unii potřebují vstřícné podmínky, které by usnadnily úspory z rozsahu, podpořily jejich růst a rozšiřování a pomohly jim prosperovat na světových trzích. Průzkumy ukazují, že složitost regulačního prostředí, kumulace oznamovacích povinností a komplikovaná daňová pravidla často ovlivňují investiční rozhodování společností a jejich vyhlídky na rozšiřování v eurozóně i v Unii. Jejich růst ovlivňuje také geopolitické napětí, obchodní omezení a obavy o ekonomickou bezpečnost, které mají dopad na přístup ke kritickým surovinám a technologiím. Urychlení přechodu na oběhovější hospodářství by pomohlo řešit nedostatek kritických surovin a podpora investic s našimi mezinárodními partnery může dále posílit konkurenceschopnost evropského průmyslu[5]. Mobilizace zdrojů pro odvětví s potenciálem vysokého růstu produktivity vyžaduje odstranění překážek v oblasti přerozdělování kapitálu a pracovních sil. Na trhu s energií má z hlediska propojení výrobců a spotřebitelů v rozlehlých zeměpisných oblastech zásadní význam dostatečné vzájemné propojení rozvodných sítí a efektivní využití sítí stávajících, zejména přeshraničních. Zásadní význam má navíc i zvyšování energetické účinnosti a zavádění a využívání technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů a dalších nízkouhlíkových technologií, a to i prostřednictvím energetických společenství, neboť umožňuje reagovat na poptávku, zvyšovat úlohu flexibility a přispívat ke snižování nákladů na energii. Odstranění administrativních překážek a usnadnění vydávání povolení může podpořit podnikatelskou činnost a investice. Strukturální reformy podporované z fondů Unie,

[5] Včetně iniciativy Global Gateway a přístupu „tým Evropa“.

včetně Nástroje pro oživení a odolnost, pomáhají zvýšit konkurenceschopnost členských států. Udržitelný růst a rozvoj přispívají ke snižování rozdílů mezi evropskými regiony. Avšak plný potenciál jednotného trhu není dostatečně využíván ani po více než 30 letech od svého vzniku. Existuje prostor pro zlepšení identifikace politik zvyšujících produktivitu na vnitrostátní úrovni, stanovování jejich priorit i koordinace. Ne všechny státy zřídily za tímto účelem vnitrostátní rady pro produktivitu a některé z nich nevyužívají účelně svůj potenciál. Zintenzivnění sbližování právních předpisů a hospodářské integrace by mohlo podpořit soukromé investice, produktivitu a inovační kapacitu, jakož i diverzifikaci a bezpečnost dodavatelských řetězců pro společnosti v Unii. Unie bude také muset pečlivě vyvažovat možné kompromisy mezi dalším zapojením do otevřeného obchodu a posílením hospodářské bezpečnosti, dosahováním cílů dohody o čistém průmyslu a zároveň zajištěním rovných podmínek na globální úrovni prostřednictvím dalšího využívání nástrojů na ochranu obchodu proti nekalým obchodním praktikám. To vyžaduje koordinovaný přístup a doplňkovost politik na úrovni členských států i Unie.

(9) V eurozóně se podařilo dosáhnout značných úspor. Pokud budou směřovat do produktivních investic prostřednictvím kapitálových trhů, mohou významně podpořit financování ekologické a digitální transformace a pomoci vyrovnat rozdíly v oblasti konkurenceschopnosti. Přísné podmínky financování ze strany bank v posledních letech ztížily investování, protože velká část podniků v eurozóně je závislá na bankovním sektoru jako zdroji financování. Náklady na úvěr pro podniky však klesají v závislosti na poklesu úrokových sazeb. Rizikový kapitál a nebankovní financování nejsou tak dostupné jako ve Spojených státech, zejména pro inovativní společnosti. Přestože určitou roli mohou hrát i veřejné investice s podporou Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie, problém posilování konkurenceschopnosti eurozóny společně s podporou zelených a digitálních investic s sebou nese značné potřeby soukromého financování. Roztříštěné kapitálové trhy nejsou schopny zajistit odpovídající rozsah financování, který by tomuto investičnímu problému odpovídal. Lettova a Draghiho zpráva navrhují, že evropská unie úspor a investic by mohla podporovat větší doplňkovost mezi unií kapitálových trhů a bankovní unií a pomoci využít obrovské množství soukromých úspor k zajištění odpovídajících investičních příležitostí. To by mohlo celkově přispět ke snazšímu financování inovací, k dekarbonizaci průmyslu a ekologické a digitální transformaci. Zvýšení objemu projektů, do nichž lze investovat v eurozóně, by však vyžadovalo rovněž hlubší integraci trhů se zbožím a službami a zjednodušení právních předpisů.

(10) Nedávné krize a nezbytná politická reakce vedly v některých členských státech eurozóny ke zvýšení úrovně veřejného dluhu a k výrazným schodkům. Tento pozůstatek spolu s rostoucími náklady souvisejícími se stárnutím obyvatelstva ztěžuje fiskální udržitelnost v nadcházejících letech. Tvůrci politik budou muset vytvořit fiskální rezervy a investovat do spravedlivé ekologické a digitální transformace, sociální a hospodářské odolnosti, včetně evropského pilíře sociálních práv, energetické bezpečnosti a v případě potřeby do budování obranných schopností[6]. Aby bylo možno dosáhnout této rovnováhy, bude nezbytné pečlivě stanovit priority vládních výdajů a koordinovat politiky s cílem zajistit podporu investic potřebných k dosažení

[6] Toto úsilí bude dále vycházet z připravované Strategie EU pro unii připravenosti, která poskytne rámec pro komplexní přístup zohledňující všechna rizika s cílem předvídat různá rizika, předcházet jim a reagovat na ně v celé Unii.

udržitelného hospodářského růstu podporujícího začlenění a ke zvýšení odolnosti. Obezřetná fiskální politika přispěje k vyvážené kombinaci politik, zatímco finanční stabilita bude hrát klíčovou roli při posilování hospodářských základů eurozóny a zajišťování jejího postavení ve světové ekonomice. Očekává se, že nový rámec správy ekonomických záležitostí, a zejména používání růstu čistých výdajů jako jediného provozního ukazatele při provádění Paktu o stabilitě a růstu, posílí úlohu automatických stabilizátorů v eurozóně.

(11) Průměrný poměr veřejného dluhu k HDP v členských státech eurozóny po dosažení nejvyšší hodnoty v prvním čtvrtletí roku 2021 klesá a na konci roku 2023 dosáhne 88,9 % HDP. V letech 2024–25 by se měla celková míra zadlužení mírně zvýšit (na 89,6 % HDP). Tento předpokládaný nárůst odráží vyšší náklady na obsluhu dluhu v kombinaci se zpomalením růstu nominálního HDP v důsledku klesající inflace, přičemž dynamiku dluhu i nadále zatěžují vysoké primární schodky. Současně se očekává, že v letech 2024–25 dojde v důsledku vnitřní dynamiky dluhu ke zvýšení zadlužení. Míra zadlužení se v jednotlivých zemích liší: očekává se, že do konce roku 2025 bude mít většina členských států nižší poměr dluhu k HDP než v roce 2020. U jedenácti členských států eurozóny by však měla míra zadlužení i nadále převyšovat 60 %, přičemž u pěti z nich by nadále přesahovala 100 %. Vzhledem k tomu, že zadlužení eurozóny je stále vyšší než před pandemií a v mnoha členských státech převažují problémy s udržitelností, je třeba v souladu s novým rámcem správy ekonomických záležitostí provádět strategie trvalého a postupného snižování dluhu s cílem zajistit udržitelnost dluhu a obnovit fiskální rezervy. Posílení růstu HDP by bylo možno dosáhnout také pobídkami k reformám a investicím, které by mohly přispět rovněž k fiskální udržitelnosti. Nastavení fiskální politiky v eurozóně bylo v roce 2024 dle odhadu utlumující (½ % HDP) a v roce 2025 by měla být dle předpokladu mírně utlumující (těsně nad ¼ % HDP). Řádné provádění nového fiskálního rámce by znamenalo mírně utlumující nastavení fiskální politiky eurozóny i v roce 2026. Po silných expanzích zaznamenaných v minulých letech je to v eurozóně přiměřené, přestože mezi členskými státy existují velké rozdíly. Je nutné provádět obezřetnou politiku vzhledem k potřebě dalšího posílení fiskální udržitelnosti a další podpory probíhajícího dezinflačního procesu. Postupná a diferencovaná fiskální konsolidace spojená s reformami a investicemi, jakož i dostupnost Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie, by měla ochránit hospodářský růst a podpořit potenciální růst v eurozóně.

(12) Posílení veřejných financí má zásadní význam pro řešení budoucích krizí a pro zajištění udržitelnosti důchodového systému, systému zdravotní péče a systému dlouhodobé péče. Předpokládá se, že náklady na výdaje spojené se stárnutím obyvatelstva se budou zvyšovat, přičemž mezi jednotlivými členskými státy budou panovat značné rozdíly zejména v důsledku rostoucích nákladů na důchody, jakož i nákladů na dlouhodobou péči a zdravotní péči. Nezbytná korekce veřejných financí s sebou nese problémy a zdůrazňuje potřebu pečlivého řízení příjmů a výdajů. Veřejné příjmy v eurozóně se v posledních dvou desetiletích držely v průměru na stabilní úrovni přibližně 45,6 % HDP, zatímco výdaje během finanční krize a pandemie COVID-19 prudce vzrostly. Očekává se, že poměr příjmů k HDP se v roce 2024 zvýší v důsledku neočekávaných příjmů z daní a sociálních příspěvků souvisejících se silným trhem práce, a v roce 2025 se předpokládá jeho další zvýšení v důsledku diskrečních opatření na straně příjmů. Současná skladba daňových příjmů však nemusí být vždy optimální a daňové zatížení práce v eurozóně je ve srovnání s jinými vyspělými ekonomikami poměrně vysoké. To je důležité obzvláště v souvislosti s potřebou maximalizovat účast na silném trhu práce, který se potýká s nedostatkem

pracovních sil. Přínosem by byl přesun daňového zatížení ze zdanění práce na jiné daně, které by měly potenciálně menší dopad na růst a méně jej narušovaly, jako je například zdanění nemovitostí nebo ekologické daně. Cílené revize pobídek v daňovém systému a systému sociálního zabezpečení by mohly pomoci zmírnit nedostatek pracovních sil a zároveň zachovat stabilní tok příjmů, což by podpořilo nezbytné korekce veřejných financí. Ačkoli se poměr celkových výdajů k HDP od roku 2021 snížil, zůstává ve srovnání s úrovní před pandemií COVID-19 i nadále vysoký. V letech 2024–25 se předpokládá stabilizace poměru výdajů k HDP na úrovni přibližně 49,6 % HDP, neboť omezení primárních běžných výdajů související s prováděním nového fiskálního rámce Unie budou kompenzována vyššími úrokovými výdaji.

(13) Finanční systém eurozóny se v kontextu rychle rostoucích úrokových sazeb ukázal jako stabilní a v současné době v řadě členských států čelí nejistému makroekonomickému prostředí vyznačujícímu se utlumenou poptávkou po úvěrech a zranitelnými místy v odvětví nemovitostí. Silná ziskovost podniků pomáhala v posledních letech obsluhovat jejich dluhy navzdory přísnějším podmínkám financování. V některých odvětvích se však může zvyšovat zranitelnost v důsledku slabého hospodářského růstu a rostoucích nákladů práce. Prudce poklesly především ceny komerčních nemovitostí, což vyvolává obavy ohledně dluhové služby, zatímco ceny rezidenčních nemovitostí se v jednotlivých členských státech vyvíjely značně odlišně. Odolnost bankovního sektoru byla podpořena solidním obezřetnostním rámcem, jakož i vyššími kapitálovými požadavky a uplatňováním opatření týkajících se dlužníka. Úvěry se selháním zůstávají na nízké úrovni, avšak v sektoru nemovitostí vykazují známky zhoršení. Se zranitelnými místy se potýká i rostoucí nebankovní finanční sektor, neboť zde nedochází ke zmírňování nesouladu likvidity a existuje zde nadměrný pákový efekt, což by mohlo zintenzivnit úpravy cen v případě náhlé korekce trhu.

DOPORUČUJE členským státům eurozóny, aby v období 2025–2026 samostatně, mimo jiné provedením plánů pro oživení a odolnost, i společně v rámci Euroskupiny učinily toto:

1) Konkurenceschopnost

Podporovat produktivitu přesunem zdrojů do odvětví s vysokou produktivitou a potenciálem produktivity prostřednictvím lepšího fungování trhů se zbožím a službami. Řešit roztříštěnost inovačních ekosystémů a posilovat jejich schopnost vytvářet převratné inovace včetně špičkových digitálních a čistých technologií a infrastruktury, a zvýšit zavádění nových digitálních a čistých technologií a inovačních činností v širším měřítku. Podporovat výdaje podniků na aplikovaný výzkum a inovace a na přechod k výrobkům uváděným na trh. Pokračovat v politikách na podporu zavádění digitálních a technicky vyspělých řešení ve společnostech. Zvýšit efektivitu podniků a jejich schopnost dosáhnout optimálního rozsahu, zejména prohloubením jednotného trhu. Zlepšit podnikatelské prostředí snížením administrativní zátěže a složitosti právních předpisů a odstraněním investičních překážek. Zajistit, aby byla průmyslová politika účinně zaměřena na strategická odvětví a technologie a aby veřejná podpora nenarušovala rovné podmínky na jednotném trhu a účinně přispívala ke konkurenceschopnosti eurozóny a její otevřené strategické autonomii. Podporovat podnikání a zakládání nových podniků.

Rozvíjet evropskou unii úspor a investic mimo jiné prohlubováním vazeb mezi projekty unie kapitálových trhů a bankovní unie s cílem podpořit růst a investice a zlepšit konkurenceschopnost. Dále rozvíjet bankovní unii dosahováním pokroku ve všech jejích prvcích a dokončit reformu rámce pro krizové řízení a pojištění vkladů s cílem dosáhnout ambiciózního, soudržného a účinného výsledku, který řeší cíle přezkumu. Přijmout zbývající opatření akčního plánu unie kapitálových trhů z roku 2020, zajistit rychlé provedení již dohodnutých opatření a pokročit v práci na opatřeních určených Euroskupinou, která směřují ke konkurenceschopnému a konzistentnímu systému regulace kapitálových trhů a dohledu nad nimi. Zlepšit přístup podniků, zejména inovativních malých a středních podniků, k odpovídajícímu financování, které jim umožní růst a investovat, a také přístup občanů k většímu výběru investičních možností na kapitálových trzích. Využít podporu Unie prostřednictvím finančních nástrojů ke zlepšení přístupu malých a středních podniků ke kapitálu, zejména za účelem inovace a rozšiřování, a maximalizovat tak dopad financování Unie. Mobilizovat rizikový kapitál – zejména pro začínající a rozvíjející se podniky – prostřednictvím dobře fungujících a integrovaných evropských kapitálových trhů, na něž budou směřovat úspory a rizikový kapitál z Unie i ze zemí mimo ni.

Podporovat prohlubování dovedností a změnu kvalifikace pracovní síly a kvalitní pracovní místa s cílem zvýšit produktivitu a podpořit spravedlivou ekologickou a digitální transformaci. Podporovat začleňování zejména nedostatečně zastoupených skupin na trhu práce, mimo jiné posilováním aktivních politik na trhu práce. Zlepšit politiky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy včetně odborného vzdělávání a přípravy s cílem zlepšit výsledky vzdělávání a zajistit lepší soulad mezi poptávkou a nabídkou kvalifikačních profilů.

Podporovat hmotné i nehmotné investice do kritických technologií, infrastruktury a oblastí společných priorit, jako je digitální a ekologická transformace, a budování obranných schopností na základě mobilizace soukromého kapitálu a zajištění nezbytných veřejných investic. Stimulovat investice do výzkumu a vývoje, zejména na základě usnadnění výdajů soukromého sektoru prostřednictvím lepších rámcových podmínek pro investice, strukturálních reforem a zlepšení koordinace veřejného financování, a to i na úrovni Unie. Pokračovat v rychlém provádění plánů pro oživení a odolnost a plně využívat programy politiky soudržnosti. Zvýšit účinnost politických opatření zaměřených na zvýšení produktivity zajištěním odpovídající identifikace, koordinace a stanovení priorit opatření, mimo jiné prostřednictvím lepšího řízení, zapojení místních a regionálních orgánů a účinnějšího využívání vnitrostátních rad pro produktivitu.

2) Odolnost

Dále zvyšovat účast na trhu práce a usnadňovat začleňování nedostatečně zastoupených skupin na trhu práce, zejména žen, mladých lidí, osob s nízkou kvalifikací, osob se zdravotním postižením a osob s přistěhovaleckým původem. Odstranit překážky bránící účasti na trhu práce, mimo jiné zlepšením dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání a péče a dlouhodobé péče. Přijmout opatření s cílem usnadnit řízenou legální migraci státních příslušníků třetích zemí v nedostatkových profesích, kterou bude doplňovat spravedlivá mobilita pracovníků a využívání nabídky pracovních sil a dovedností v rámci Unie.

V souladu s vnitrostátními postupy a při respektování úlohy sociálních partnerů posílit podmínky, které podporují udržitelný růst mezd a produktivity, zejména u

osob s nízkými a středními příjmy. Vyjednávání o mzdách by mělo zohledňovat dynamiku konkurenceschopnosti jednotlivých členských států a nepřispívat k trvalým rozdílům konkurenceschopnosti v rámci eurozóny. Zajistit účinné zapojení sociálních partnerů do tvorby politik a posílit sociální dialog.

Posílit pobídky k práci přesunutím daňové zátěže směrem od zdanění práce, mimo jiné cílenými reformami daňového systému a systému sociálního zabezpečení. Přijmout opatření v boji proti chudobě zajištěním a posílením udržitelného systému sociálního zabezpečení a systému začleňování včetně přístupu k cenově dostupnému a udržitelnému bydlení.

Vypracovat a provádět komplexní celounijní strategii s cílem doplnit a propojit vnitrostátní strategie za účelem účinné elektrifikace a ekologické transformace, mimo jiné prostřednictvím výrazného zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů a dalšího omezení využívání dovážených fosilních paliv. Zásadní význam pro propojení výrobců a spotřebitelů v rozlehlých zeměpisných oblastech má zejména dostatečné a účinné vzájemné propojení rozvodných sítí, zejména přeshraniční propojení. Posílit snahy o zlepšení připravenosti na nepříznivý vývoj včetně změny klimatu a rizik souvisejících s přírodou, zejména v nejvíce ohrožených regionech.

3) Makroekonomická a finanční stabilita

V zájmu zajištění souladu s novým fiskálním rámcem a zlepšení udržitelnosti dluhu zachovat v jednotlivých členských státech míru růstu čistých výdajů podle doporučení Rady. To by mělo v letech 2025 a 2026 vést k přiměřeně diferencovaným fiskálním korekcím a celkově mírně utlumujícímu nastavení fiskální politiky eurozóny.

Při vymezování fiskálních strategií usilovat o zlepšování kvality a účinnosti výdajových a příjmových opatření s cílem omezit vyhýbání se daňovým povinnostem a daňové úniky a o sladění strategií s politickými cíli, jako je například přesměrování daňové zátěže z oblasti práce do oblasti méně narušujících daňových základů.

Sledovat rizika pro makrofinanční stabilitu související s kvalitou aktiv a přeceňováním aktiv a posílit makroobezřetnostní dohled nad odvětvím nebankovního finančního zprostředkování.

Při přijímání dalších kroků při prohlubování hospodářské a měnové unie (HMU) zohlednit zkušenosti získané při přípravě a provádění komplexní reakce Unie v oblasti hospodářské politiky na krizi COVID-19. I nadále dosahovat pokroku při prohlubování hospodářské a měnové unie, a to plně v souladu s principy vnitřního trhu Unie a otevřeně a transparentně vůči členským státům mimo eurozónu. Pokračovat v posilování mezinárodní úlohy eura a dosáhnout dalšího pokroku v práci na digitálním euru.

Ve Štrasburku dne

Za Radu
předseda/předsedkyně